

Liste der verwendeten quellen

1. Dabrowski A. Forms of activity undertaken during free time by youth Hip – Hop culture participants / A. Dabrowski, J. Grochowski, B. Dabrowski // *Hotelarstwo, rekreacja, turystyka kierunki przemian w swiecie postindustrialnym.* – Poznan : Wydawnictwo Wyzsza Szkola Hotelarstwa i Gastronomii w Poznaniu, 2005. – P. 319–322.
2. Molewski M. Free time budget and its relation to the physical activity undertaken by female students in selected countries / M. Molewski, A. Wieczorek, J. Wieczorek, J. Adrian, L. Jadczak, M. Pietrzak, K. Rachwalski, R. Sliwowski // *Contemporary trends in the hotel industry and international tourism.* – Poznan : Scientific Publishing of The Academy of Hotel Management and Catering Industry, 2013. – P. 299–308.
3. Molewski M. The variety of forms of activities undertaken by male and female students in selected countries / M. Molewski, A. Wieczorek, J. Wieczorek, K. Rachwalski, J. Adrian, M. Pietrzak, L. Jadczak, R. Sliwowski // *Spoleczno – Kulturowe studia z Turystyki, Rekreacji hotelarstwa i zywienia.* – Poznan : Wydawnictwo Naukowe Wyzszej Szkoły Hotelarstwa I Gastronomii, 2012. – P. 67–79.
4. Tauber R. D. Praktyka masowej rehabilitacji i rekreacji : Porecznik dla studentiw szkol wyzszych / R. D. Tauber, L. W. Tarasowa. – Poznan, 2003. – 122 s.

*H. P. Skliar, Dr. Sci., professor;
V. V. Stetsenko, Ph. D., associate professor
HEEU «Poltava University of Economics
and Trade», Poltava
vladimirfun@gmail.com*

GENESIS OF MODERN ONTOLOGY OF TOURISM

The urgent issue of contemporary economic and humanitarian discourse is the scientific provision of knowledge for the basic mechanisms of economic development in tourism. The modernization paradigm of tourism development gives it the function of a catalyst for reproductive economic processes in the regions. Therefore, the timely issue is the formation of methodological tools for studying tourism as an economic phenomenon in terms of post-neoclassical economic science.

The European vector of tourism modernization in Ukraine helps to get acquainted with the results of scientific research of modern foreign authors. Thus, the German specialist H. Spode distinguishes

two main branches in the field of tourism research. One can be called «classical» economics-oriented applied science to meet the needs of the tourism industry, its emergence dates from about 1900. On the other hand, the researcher distinguishes a younger, socio-cultural branch, «pure» science, accompanied by the works of sociologists, anthropologists and historians. This branch begins during the postwar period, when scientists began to recognize tourism as the central aspect of «mass culture». According to H. Spode, since the 1960s, there is a clear difference between these two branches of tourism research [7, p. 45, 49–50].

The modern Ukrainian scholars who are investigating the problem of «pure» tourism science due to classification of H. Spode are the authors of the thorough monograph «Turismology: The Conceptual Fundamentals of the Theory of Tourism» [6]. One of the leading Ukrainian tourismologists V. S. Pazenok pays great attention to theoretical and methodological comprehension of tourism, formulates the need for understanding its essence. The author believes that the tourism industry or tourist infrastructure with all its importance is not a decisive and deeper essence of tourism. It is a person who travels to meet his needs. A tourist accurately reflects the definition proposed by French Philosopher G. Marseilles – «homo viator» (human traveler, wanderer) [6, p. 23]. Later, V. S. Pazenok emphasizes the principal nature of a tourist's recognition for the central object of tourism. «A tourist is the defining object, and theoretically generalized knowledge about the identity of a tourist - the subject of tourism as a science. The subject of tourism is a scientist capable of theoretically, professionally comprehend the object of his knowledge i.e. tourismologist or a tourism expert. This reflection takes place in the context of understanding tourism as a public space of being a tourist with his self-realization» [6, p. 24]. At the same time, such a methodologically grounded characteristic of the object and subject of tourismology is not reflected in the content of separate sections of the monograph, prepared by other authors (for example, the section «Tourism Economics»), which should be considered due to classification of H. Shpode, referring to the studies of «classical» economics-oriented applied science.

The problem of philosophical and economic comprehension of the phenomenon of tourism is directly connected with the development of the second branch of the tourism science, which should be adequate to the challenges of the XXI century, which «should

become the century of spiritual and intellectual awakening of man and his moral and ethical ascension to the heights of universal mind and virtue» [1, p. 6]. In the opinion of the scientists V. P. Babych, G. V. Zadorozhny and S. A. Zaevetny, the priority task of leading scientists and humanities educators is the effective use of the universal mind for awakening public consciousness to the understanding the need for the formation of a modern civilized, noosphere-ontological world order, adequate to the strict requirements of history and the environment [1, p. 6]. The indicated authors consider it necessary to create universal methodology of a full-scale outlook and worldview. The researchers dedicate this creative historical mission to «Modern ontology» as a new branch of applied social and humanitarian knowledge of the essence, meaning and goals of human being's earthly existence and its intelligent interaction with the surrounding nature [1, p. 4]. The feature of «Modern ontology» is a combination of opposing idealistic and dialectical materialist systems of world outlook, the formation of a scientific concept of spiritual and materialist knowledge of the world. The emergence of the need for a constructive solution to the problem of methodological nature of interaction, rather than the opposition of spirit and matter, finds satisfaction in the positive experience of synthesis of the opposite methodological approaches «of such importance in the scientific, cognitive and methodological sense philosophical, cultural, ideological paradigms of the modern era, as «modern» and «postmodern» [2, p. 34].

The author of the article A. Pavko believes that «modern methodological culture of scientific analysis and productive thinking should organically combine elements of the modern and postmodern worldview, rational and irrational principles of cognition, healthy spirit, optimism and sharp, penetrating and impartial mind. This approach opens up the possibilities of unity of thought and culture, avoids destructiveness, excessive rationalization and aggressive irrationality» [2, p. 38–39].

In our opinion, there is a further study of this topic in the context of the problem of «pure» tourism science («tourism studies», «tourismology», «tourism», «applied tourism economics», etc.). Theoretical analysis of domestic scientific sources with methodological character and the problems in ontology of tourism, its ontological status allowed to reach certain conclusions as a modern look at the science, which «explores the existence as a being» [5, p. 7], being is

ontology, philosophical doctrine of reality with respect to the sphere of tourism. Patriotic author V. Pavlovsky gives the following definition of the ontology of tourism. «Ontology of the philosophy of tourism is the first, the initial chapter, which examines the fundamental natural and social foundations of the existence of tourism, the most general entities, categories, idealized objects and models, as well as the laws of development of this sphere» [3, p. 100]. Commenting on this definition and the content of the article [3], V. S. Pazenok uses the concept of «social ontology of tourism» and concludes that social ontology is the methodological foundation for the formation of «tourist» theoretical consciousness, makes it possible to develop ideological orientations of this consciousness and the corresponding direction of activity of sub 'tourist tourism practices [6, p. 53]. The author, referring to the problems of adaptation of tourism to the circumstances of the «society of risk» and the features of contemporary conceptual discourse, gives the examples for the concepts of «new social ontology» (W. Beck, E. Giddens, N. Luman) and «new ontology» (V. E. Kemerov) [4, p. 13, 17].

This enrichment of theoretical tourism science actualizes the definition of «modern ontology of tourism». In our opinion, «modern ontology of tourism» is the branch of scientific and applied socio-human knowledge about the essence, meaning and goals of human being's terrestrial existence and the features of his intelligent interaction with the surrounding nature. The above definition is almost literally analogous to the position of V. P. Babych, G. V. Zadorozhny, and S. A. Zaevetny [1, p. 4], due to clarifications regarding the features of the object: «tourist». In our view, the modern ontology of tourism is the methodological foundation of applied tourism economics.

References

1. Бабич В. П. Манифест. (Всемирное научное ноосферно-онтологическое общество им. В. И. Вернадского ВННОО) / В. П. Бабич, Г. В. Задорожный, С. А. Заветный. – Харьков : Точка, 2016. – 8 с.
2. Павко А. І. Методологія модерну і постмодерну: проблеми синтезу протилежних підходів / А. І. Павко // Вісник НАН України. – 2011. – № 3. – С. 34–39.
3. Павловський В. Становлення філософії туризму: онтологічний аспект / В. Павловський // Вісник КНТЕУ. – 2006. – № 5. – С. 99–106.

4. Пазенок В. С. Проблема адаптації туризму до обставин сучасного соціуму / В. С. Пазенок // Наукові записки КУТЕП. – 2014. – Вип. 18. – С. 9–18.
5. Стружевський В. Онтологія / пер. з пол. К. Новікової. – Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2014. – 312 с.
6. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму : монографія / [В. К. Федорченко, В. С. Пазенок, О. А. Кручек та ін.]. – Київ : ВЦ «Академія», 2013. – 368 с.
7. Spode H. Genesis and structure of tourism science: An Introduction (Генеза та структура туризмознавства: вступ) / H. Spode // Туризм і гостинність: вчора, сьогодні, завтра: матер. III Міжнародної наук.-практ. конф. (12–13 жовтня 2016 р., м. Черкаси). – Черкаси : Видавець О. М. Третяков, 2016. – С. 45–50.

Р. І. Скопець, студент
Науковий керівник – Н. В. Михайлова,
к. е. н., доцент;
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі», м. Полтава
mihaiylova_nata@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкової економіки обґрунтованість і дієвість оперативних управлінських рішень значною мірою залежить від якості фінансово-аналітичних розрахунків. Комплексна оцінка результатів діяльності підприємств є одним з основних елементів у системі управління і обґрунтування господарських рішень. Вона становить інтерес для інвесторів, кредиторів, постачальників матеріально-технічних ресурсів, державних органів управління. Аналіз фінансового стану підприємства, з одного боку, є результатом діяльності підприємства, а з іншого – виявляє передумови його розвитку.

На думку Сарапіної О. А., комплексна оцінка фінансового стану підприємства є одним з найважливіших для розуміння вихідної точки змін та прорахунку можливих варіантів дій, спрямованих на покращення ефективності функціонування підприємства [5].

Дослідники з фінансового аналізу [1] визначають комплексний фінансовий аналіз як сукупність заходів, спрямованих на

збір, узагальнення та обробку вхідної фінансової інформації з метою ідентифікації економічного потенціалу об'єкта аналізу, а також форма подання результатів такої ідентифікації.

Литвин Б. М. доводить, що комплексний фінансовий аналіз повинен дати повну, всебічну та об'єктивну оцінку стану підприємства. Він спрямований на підтримання фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності підприємства і забезпечення ефективності господарювання у довгостроковій перспективі [3].

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання або, іншими словами, вона дає змогу забезпечити ідентифікацію його місця в економічному середовищі, створює необхідну інформаційну базу для прийняття різноманітних управлінських та фінансових рішень щодо проблемних питань купівлі-продажу бізнесу, напрямків виробничого розвитку, залучення чи здійснення інвестицій тощо [4].

Основною метою комплексної оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання є одержання основних параметрів, що дають об'єктивну й точну картину фінансового стану підприємства, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами й кредиторами.

Основними завданнями комплексного аналізу фінансового стану є:

- дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства;
- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами;
- об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства;
- оцінка становища суб'єкта господарювання на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності підприємства;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів [6].

Основними етапами комплексної оцінки діяльності підприємства є:

- формування системи оцінних показників;
- оцінка одиничних показників діяльності підприємства;